

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Vår saksbehandler
Åshild Olaussen

Kopi til

Vår dato
15.10.2015

Vår referanse
DOK/2015/00795

Deres referanse

Unios høringsuttalelse til NOU2015:8 Fremtidens skole

Unio viser til Kunnskapsdepartementets høring på NOU 2015:8 «Fremtidens skole. Fornyelser av fag og kompetanser», og oversender med dette våre synspunkter og kommentarer til utredningen.

Generelle kommentarer

Unio vil innledningsvis berømme Ludvigsenutvalget for den åpne og inkluderende måten utvalget har jobbet på. Under veis i utvalgets arbeid har ulike interessenter blitt invitert til dialog med utvalget, og utvalgets nettside, inkludert egen blogg, har gjort det mulig for alle interesserte å følge debattene i utvalget og å komme med innspill underveis.

Denne åpenheten har til en viss grad veiet opp for den kritikkverdige sammensettingen av utvalget, der verken elev- eller lærerstemmen var representert.

Unio støtter hovedbudskapet i utredningen. Det er behov for å tenke nytt rundt kompetanseområder og fagfornyelse i skolen. Unio støtter utvalgets brede definisjon av kompetanser. Å legge til grunn en slik forståelse av kompetanse når en skal drøfte fremtidige kompetansebehov i arbeids- og samfunnsliv, er viktig i en tid med sterk vektlegging av målinger og tester i grunnskolen.

Fremtidens skole – Fornyelse av fag og kompetanser er en grundig og kompleks utredning. Den kommer ikke med lettvinne svar eller løsninger, og kan derfor beskyldes for å være litt lite konkret i sine anbefalinger. Unio mener derimot at det er en styrke og ikke en svakhet, ved utredningen at den først og fremst peker ut en retning og ikke presenterer fiks ferdige løsninger. Det synliggjør at vi nå bør i gang med et langsiktig arbeid i tett dialog med sektoren og samfunnet rundt skolen, for å lykkes med den nødvendige fornyelsen av norsk grunnopplæring.

Om kompetanser

Unio støtter utvalgets brede definisjon av kompetanser. Å legge til grunn en slik forståelse av kompetanse når en skal drøfte fremtidige kompetansebehov i arbeids- og samfunnsliv er viktig i en tid med sterk vektlegging av målinger og tester i grunnskolen.

Skolen er en del av samfunnet, og derfor må vi ikke ensidig se på hvordan samfunnet vil eller kan påvirke skolen. Det er også relevant å se på hvordan skolen påvirker samfunnet. Hvilket samfunn vi vil ha er også et politisk valg, og hvilke kompetanser vi trenger vil til en viss grad være bestemt av hvilket samfunn vi vil ha.

Det er sider ved det norske samfunnet i dag som gir oss fordeler med tanke på å lykkes med kunnskapsbasert innovasjon i framtiden. Et samfunn der likhet, demokrati og sosial dialog er sentrale verdier, legger til rette for medarbeiderstyrt innovasjon og omstillingsevne. Det er en fordel for norsk arbeidsliv at alle kan komme med forslag og fremme sine ideer. Det har vist seg at «den norske modellen» skaper høy tillit og produktivitet i arbeidslivet. Likestilling er en annen sentral verdi for å ta hele arbeidsstyrken i bruk, noe som også vil være viktig i framtida. Dette er verdier som det legges vekt på i norsk skole i dag, og som vil være enda viktigere i framtidens skole.

Vi skal utdanne mennesker for å fungere i et samfunn som vi ikke vet hvordan ser ut. Vi kan allikevel hevde med stor grad av sikkerhet at vi også i framtiden vil ha en befolkning som trenger gode praktiske ferdigheter, gode språkkunnskaper, gode realfagskunnskaper, god historie- og kulturkunnskap, sterk miljøbevissthet, kritisk vurderingsevne og god demokratiforståelse og samfunnsengasjement. Solid faglig kompetanse i kunst- og vitenskapsfagene må derfor også i framtiden vektlegges i skolen. De vil gi et nødvendig grunnlag både i seg selv og som basis for de generiske kompetansene som man tenker seg skal få stadig større betydning i framtiden.

Unio støtter derfor Ludvigsenutvalgets inndeling og vektlegging av fire kompetanseområder:

- Fagspesifikk kompetanse (i matematikk, naturfag og teknologi, språk, samfunnsfag og etikkfag og praktiske og estetiske fag)
- Kompetanse i å lære
- Kompetanse i å kommunisere, samhandle og delta (lese-, skrive- og muntlig kompetanse, samhandling, deltakelse og demokratisk kompetanse)
- Kompetanse i å utforske og skape (kreativitet, innovasjon, kritisk tenkning og problemløsning)

Unio opplever at utvalget løfter fram betydningen av de praktisk- estetiske fagene, noe vi mener er svært riktig.

Om fagfornyelse

Unio støtter i hovedsak utvalgets anbefaling om at de fire kompetanseområdene må ligge som grunnlag for fagfornyelsen. Samtidig ser vi at det vil være utfordrende å finne en god balanse mellom fagenes egenart på den ene siden, og det å utvikle fagene innenfor et bredere kompetanseområde på den andre

siden. På dette området savner Unio en litt tydeligere vurdering fra utvalget rundt hvordan denne balansen kan sikres.

Unio mener de tre flerfaglige temaene som trekkes fram i delen « Fagfornyelser og læreplanmodell» sammen med flerfaglige temaer og de fire temaområdene er svært aktuelle, og er positive til at det stimuleres til læringsarbeid på tvers av fag og fagområder. Vi vil understreke viktigheten av å ha fagområdene som utgangspunkt for å se flere fag i sammenheng, men samtidig kunne ivareta fagenes egenart. Dette er, som vi allerede har vært inne på, en utfordrende øvelse.

Unio støtter anbefalingene om en reduksjon av kompetansemål i enkeltfagene. Vi mener dette vil føre til bedre oppfølging av elevene og bedre muligheter for å kunne gå i dybden i fagene.

Et tett samarbeid mellom fagene innenfor hvert fagområde som skal sikre at ansvaret for fagspesifikk kompetanse og tema som flere fag har til felles fordeles på en systematisk måte, krever at lærerne har svært god kjennskap til ulike skolefag og fagområder. Dette vil utfordre dagens utforming av lærerutdanningene.

En del av anbefalingene fra utvalget kan oppleves som gode intensjoner som det kan bli utfordrende å få operasjonalisert og implementert i den faktiske skolehverdagen. Mange av utvalgets vurderinger og forslag rundt fagfornyelse, flerfaglig kompetanse og dybdelæring, vil avhenge av at det utvikles nye læreplaner som evner å ivareta de gode intensjonene. Et slikt nytt læreplanarbeid må skje langsiktig og i tett dialog med utdanningssektoren.

Lærernes lærer

En forutsetning for å lykkes med framtidens skole, er at vi utdanner gode lærere. Fagkunnskapen til de som skal utdanne lærerne er, i likhet med fagkunnskapen til lærerne, svært viktig for kvaliteten og relevansen på den utdanningen skolen skal gi elevene. Gode rammevilkår for de institusjonene som utdanner lærerne er derfor avgjørende for å styrke lærernes kompetanse. Det innebærer at flere må utdannes og at utdanningene må bli lengre og bedre. Det innebærer videre et godt etter- og videreutdanningstilbud for jevnlig kompetanseheving for de lærerne som er i arbeid. Universitets- og høyskolesektoren må derfor rustes til å gjennomføre en lærersatsing og innfri de krav som stilles til framtidens skole.

Å utdanne flere lærere i tillegg til å utdanne dem lengre, uten å se dette i lys av ressursituasjonene universitets- og høyskolesektoren, kan redusere det gode arbeidet og de gode visjonene i Ludvigsenutvalget til intensjoner alene. Dette vil gjøre Norge dårlig rustet for fremtiden.

Implementering

Når det gjelder implementering av politikken i NOU 2015:8 mener utvalget at dette må foregå gjennom en dialogisk orientering med sektoren. Unio støtter denne linjen og vil understreke viktigheten av medvirkning, tillit, eierskap og at alle skolens aktører spiller på lag for å utvikle skolen på best måte. Vi forutsetter at kompetanseheving og utviklingsarbeid i skolen må foregå i tett samarbeid og samspill først og fremst med lærere, lærerutdanningene, skoleledere og foreldre, men også med arbeidslivet.

Unio mener at NOU 2015:8 Fremtidens skole, legger et godt grunnlag for de nødvendige debattene og det nødvendige utviklingsarbeidet vi må ha i norsk skole.

Vennlig hilsen
Unio

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ingjerd Hovdenakk', written in a cursive style.

Ingjerd Hovdenakk
sekretariatssjef

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Åshild Olaussen', written in a cursive style.

Åshild Olaussen
fagsjef